

Popis. určenie a charakteristika systému RK

Celkový popis RK a rozdelenie

Systémy RK sa používajú na kontrolu RA situácie v prevádzkových objektoch JE (HVB, BPP, ventilačný komín ...), v areáli JE a v okolí JE vrátane systematickej kontroly úrovne aktivít, transportu, hromadenia a únikov v technologických okruhoch i kontroly dávok personálu.

Z funkčného hľadiska je RK rozdelená na (obr. č.1) :

- a) radiačnú kontrolu pracovného prostredia
- b) technologickú radiačnú kontrolu

Systém radiačnej kontroly prostredia zahŕňa :

1. Kontrolu úrovne gama žiarenia v pracovných priestoroch v HVB a BPP.
2. Kontrolu úrovne objemovej aktivity aerosólov vo vzduchu v pracovných priestoroch HVB.(Kontinuálne, diskontinuálne a operatívne kontroly).
3. Kontrolu úrovne objemovej aktivity beta vzácnych plynov vo vzduchu v pracovných priestoroch HVB.
4. Kontrolu neutrónového žiarenia. (Prenosné prístroje, nie sú súčasťou SEJVALU).
5. Kontrolu kontaminácie pracovných plôch, zariadení a dopravných prostriedkov. (Vyhodnocovanie oterov a meranie prenosnými prístrojmi).
6. Kontrolu kontaminácie personálu. (Trvalo umiestnené celotelové signalizačné zariadenia napr. na výstupe z reaktorovej sály a z KP detekčné bloky na hygienických uzáveroch a prenosné prístroje).
7. Kontrolu aktivity odpadových vôd.
8. Kontrolu aktivity výpustí z ventilačného komína.

Radiačná kontrola technologických okruhov a procesov

Technologická radiačná kontrola sa zaoberá kontinuálnym monitorovaním technologických procesov a zariadení z hľadiska ich správnej funkcie, tesnosti a účinnosti. Jednotlivé merania sú zaisťované :

- diaľkovým meraním centralizovaným systémom SEJVAL
- diaľkovým meraním jednoúčelovými samostatnými prístrojmi
- odbermi vzoriek vyhodnocovanými v laboratóriách

Systém radiačnej kontroly technologických okruhov zahŕňa:

1. Kontrola aktivity vody primárneho okruhu

1. kontrola aktivity ^{87}Br ($T_{1/2}=56\text{s}$, β^- rozpad, oneskorené neutróny - sledovanie hermetickosti paliva, detekuje rádionuklidy uniknulé z paliva pred 40-200 s.)
2. kontrola aktivity ^{88}Kr (meranie z odberu čistiacej stanice vody PO, svedčí o únikoch z PČ)
3. kontrola objemovej aktivity ^{132}J v chladive (cieľom je prognóza ohrozenia personálu v prípade úniku chladiwa)
4. kontrola sumárnej aktivity gama (sledovanie aktivity korózných produktov a stupňa poškodenia PČ)

ad 1. Systém má dve vetvy - 1 KBF 10 a 1 KBF 50, funkčne rovnocenné a vzajomne zameniteľné. Každá vetva je napojená vždy na tri cirkulačné slučky PO. Chladivo z výtlaku HCČ postupuje do regeneratívneho výmenníka a dochladzovača , kde sa dochladí na cca 40° C . Na ionexových filtroch systému (katex, anex, zmesný filter) sa vyčistí a vracia sa cez regeneratívny výmenník na sanie príslušných slučiek PO.

Katexový filter zachytáva:

- korózne a štiepne produkty v nerozpustnej forme
- rozpustné látky v kationovej forme t.j.
- produkty štiepenia - ^{137}Cs , ^{89}Sr , ^{140}La , ^{88}Rb , ^{140}Ba
- aktivované produkty korózie - ^{55}Fe , $^{58,60}\text{Co}$, $^{54,56}\text{Mn}$, ^{90}Sr , ^{110}Ag
- aktivované zložky chladiwa - ^{24}Na

Anexový filter zachytáva:

- produkty korózie v aniónovej forme a produkty korózie ktoré nezachytil katex
- rádionuklidy v aniónovej forme t.j. $^{131-135}\text{J}$, ^{90}Sr , ^{137}Cs
- nežiadúce anióny Cl
- anióny H_3BO_3 v režime spúšťania reaktora.

2. Kontrola sekundárneho okruhu

1. kontrola objemovej aktivity ostrej pary z parogenerátorov (kontrola tesnosti teplovýmenných plôch)
2. kontrola objemovej aktivity odluhov parogenerátorov (kontrola tesnosti teplovýmenných plôch)
3. kontrola objemovej aktivity parovzdušnej zmesi z jamy vývev pred vypustením do atmosféry.

3. Kontrola aktivity vody vložených okruhov

1. kontrola aktivity vody vloženého okruhu HCČ
2. kontrola aktivity vody vloženého okruhu SORR

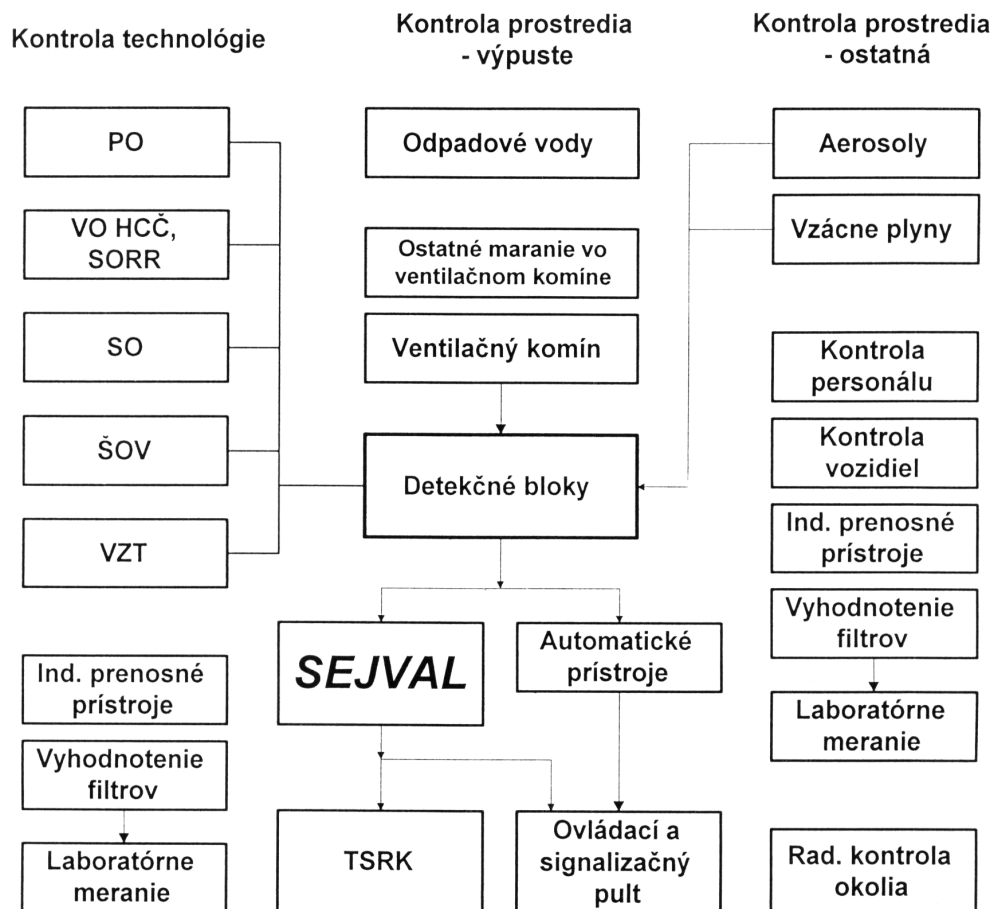
4. Kontrola funkcie čistiacich staníc

1. kontrola objemovej aktivity kondenzátu vykurovacej pary odpariek
2. kontinuálna kontrola objemovej aktivity aerosólov, pár jódu a vzácnych plynov na výstupe z ČSV
3. sumárna gama-aktivita obsahu nádrže 7KPP74BB01
4. diaľková kontrola na vstupe do čistiacej stanice
5. kontrola zariadenia čistiacej stanice odvzdušnenia nádrži ŠOV-3 a úložiská kvapalných aktívnych odpadov
6. radiačná kontrola v čistiacej stanici plynov

5. Kontrola aktivity technickej vody dôležitej a nedôležitej

6. Kontrola vzduchotechnických systémov

Štruktúra systému radiačnej kontroly

Koncepcia systémov radiačnej kontroly :

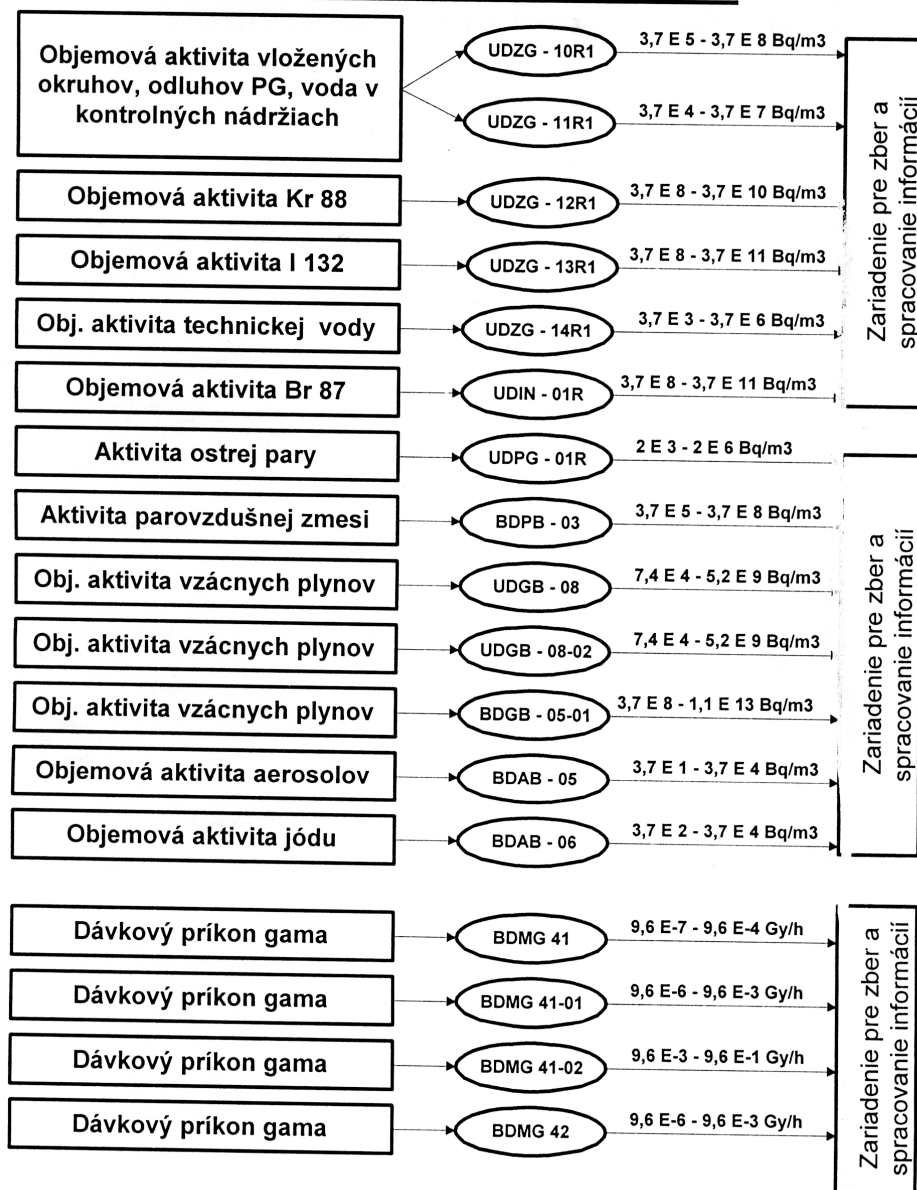
1. Centralizovaný systém radiačnej kontroly SEJVAL
2. Systém samostatných prístrojov a snímačov diaľkových a miestnych meraní
3. Systém prenosných prístrojov pre operatívne meranie.
4. Laboratórne vyhodnocovanie vzorkov médií, filtrov a oterov.

Systém radiačnej kontroly, ako celok je samostatný a nezávislý na ostatných systémoch JE. Súhrn prístrojov zahŕňa aparatúru radiačnej kontroly typu AKRB-03, pomocné zariadenia (dúchadlá, rotametre, ventily a pod.), prenosné prístroje a samostatné prístroje diaľkovej a miestnej kontroly.

Centralizovaný systém merania „ SEJVAL „

Centralizovaný informačno-merací systém radiačnej kontroly „ SEJVAL „ predstavuje autonómnou jednotku. Pracuje kontinuálne a nezávisle na funkcii ostatných systémov JE. „ SEJVAL „ obsahuje 400 meracích kanálov, 300 pre 1. blok, kde sú aj spoločné merania a niekoľko zdvojených meraní z 2. bloku a 100 kanálov pre 2. blok, ktoré obsahujú aj zdvojené merania z 1. bloku.

Štruktúra detekčných blokov systému radiačnej kontroly SEJVAL

System „ SEJVAL „ umožňuje :

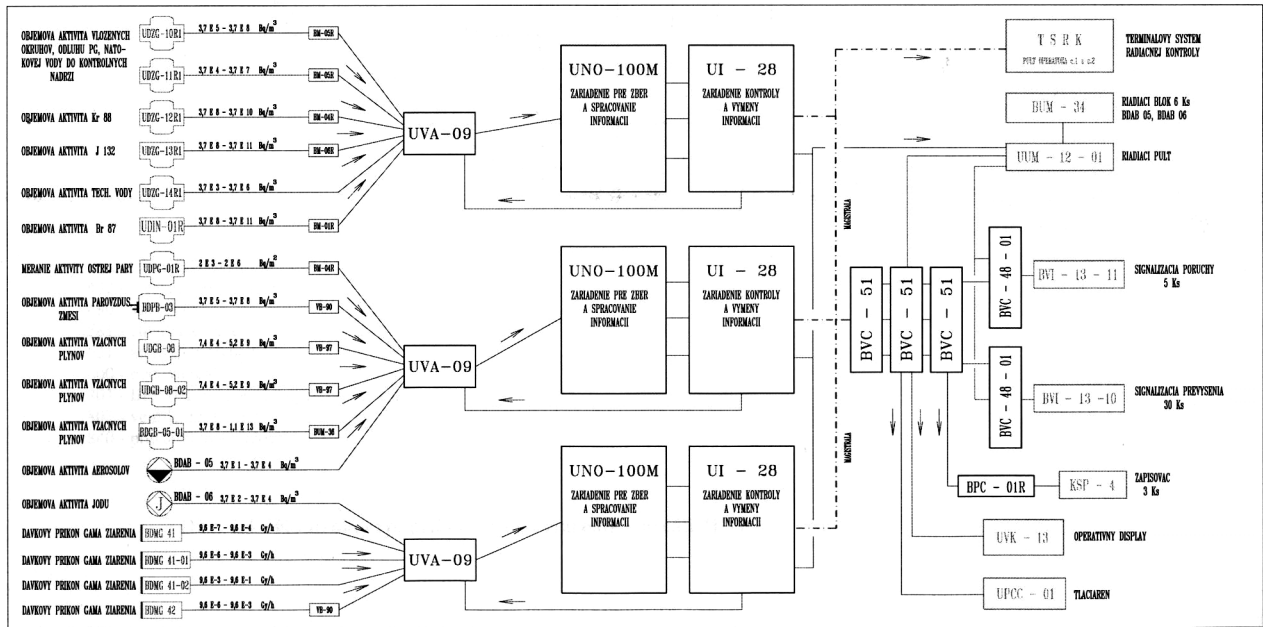
- kontinuálne meranie sledovaných veličín
- nastavenie výstražných a havarijných hladín
- signalizáciu prevýšenia prahov na DRK a v mieste merania
- signalizáciu vzniku porúch v činnosti systému
- zobrazenie meraných veličín v číselnom aj v grafickom tvare
- záznam týchto hodnôt v číselnej forme (tlačiareň) a v grafickej forme
- privedenie informácií o prevýšení prahov a o hodnotách v niektorých dôležitých kanáloch do BD a DSZ (bloková dozorná a dozorná spoločných zariadení).

Štruktúra zariadenia "SEJVAL" (obr. 3)

System „SEJVAL „ pozostáva z nasledovných základných komponentov :

- detekčný blok s medziblokom
- jednotka zberu a prenosu informácie UVA-09
- centrálny systém , pozostávajúci z jednotiek spracovania informácie UNO-100 a UI- 28 a z periférnych V/V jednotiek.

Obr.c.3 : SEJVAL

Na začiatku meracieho reťazca je detekčný blok. Z neho je signál vedený cez medziblok, kde sa vykonáva diskriminácia, tvarovanie a zosilnenie signálu. Niektoré DB nemajú medzibloky. Z medziblokov signál postupuje do zariadenia zberu a prenosu informácie UVA - 09. UVA - 09 je určené pre zber informácie maximálne z 10 DB.